

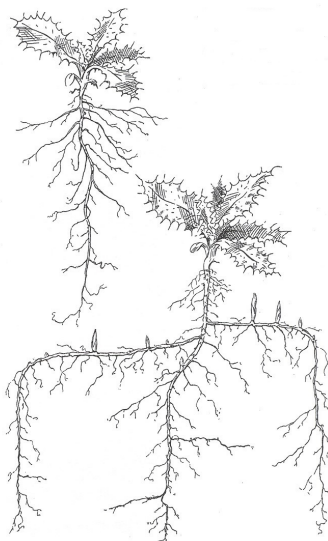
Agertidsler har fanden skabt - eller har han?

af Lisbeth Frank Hansen

Gennem mange af de aktiviteter vi foretager os i de økologiske marker, er vi faktisk selv med til at fremme agertidslernes udbredelse. Agertidslen reagerer nemlig på forstyrrelser ved at øge rodvæksten og aktivere skudknopperne.

Agertidslen er et rodukrudt, der formerer sig både ved frøspredning og gennem formeringsrødder. Når den spirer frem fra et frø eller et løsrevet rodstykke (se figur 1), danner den først en pælerod til optagelse af vand og næring. Efter et par måneder begynder den at sende formeringsrødder vandret ud til siderne med skudknopper på, som kan vokse op og udvikle sig til nye planter.

En tidselplante kan på én sæson sende sine formeringsrødder 2-3 m ud omkring sig, typisk i 20-30 cm's dybde. Se figur 1. Under gunstige forhold er der målt formeringsrødder på op til 12 m's længde og med op til 16 skudknopper pr. meter.

Figur 1. Agertidslens rodopbygning. TV: Frøplante 1-2 mdr. TH: Plante senere i fremspiringsåret. Foruden pæleroden er der dannet et par formeringsrødder med knopper. P. Grøntved, 1954.

Forebyggende foranstaltninger

Sørg for at få slået tidsler på omgivende natur/brakarealer inden blomstring for at undgå frøspredning

Sørg for at få bortluget 1. års tidselplanter, som er fremspiret fra frø eller små rodstykker inden de begynder at danne formeringsrødder. De bør være lige så forbudte i marken som flyvehavre

Sørg for at 2-3 årige slætafgrøder udgør mindst 20% og gerne 30% af sædskiftet

Benyt efterafgrøder, helst med dybe rødder overalt hvor det er muligt i sædskiftet

Omlæg eller nedlæg straks dårligt etablerede udlæg og efterafgrøder og sæt ind med jordbehandling i stedet for

Priorité en god etablering af konkurrencekraftige afgrøder i sædskiftet, gerne med dybe rødder som vinterraps og lucerne

Undgå kørsel og jordbearbejdning i våd jord

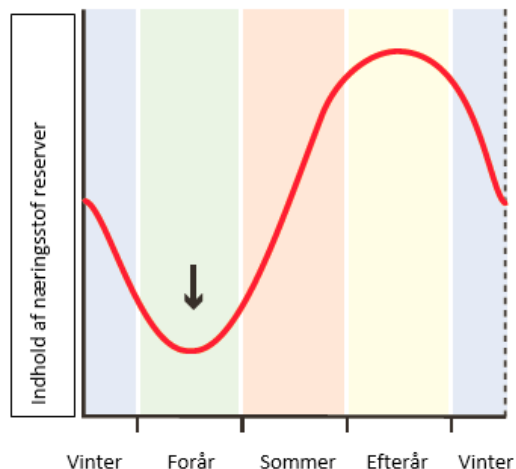
Har agertidslen først etableret sig, er den vanskelig at bekæmpe mekanisk. Med sine store energireserver i rodsystemet kan den overleve selv intensiv mekanisk bekæmpelse gennem flere år. Det gælder derfor ubetinget om at undgå at tidselplanter får etableret sig og bredt sig til egentlige kolonier.

Direkte bekæmpelse

Det kræver stor tålmodighed og omhu at få reduceret en veletableret tidselbestand til et tolerabelt niveau.

1. Forårsplojning

Om foråret i april måned efter fremspiring, er agertidslens næringsstofreserver i rødder på det laveste niveau. Se figur 2. På dette tidspunkt er planterne derfor mest følsomme overfor bekæmpelse. En forårsplojning i begyndelsen af april, er noget der svækker tidsler meget frem for efterårs- eller vinterplojning.

Figur 2. Indhold af næringsstofreserver i agertidslernes rødder. Fra Control of creeping thistle, 2016, FiBL & ORC

2. Gentagne overskæringer

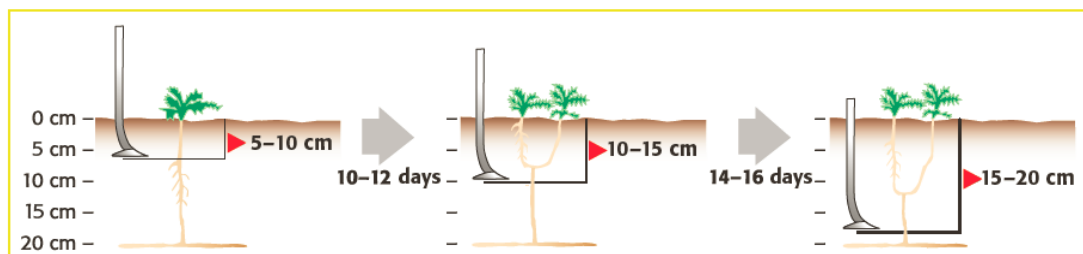
Gentagne overskæringer har størst effekt i juni/juli måned og kan alternativt være i juli/august måned. Overskæringen foretages med en stivtandet vingskærsharve eller med en skrælplov. Arbejdsdybden øges efter hvor mange dage, der går mellem hver harvning. Se figur 3. Behandlingen afsluttes af en kraftig dybrodet efterafgrøde. Metoden virker kun ordentligt under tørre forhold, hvor de afskårne planter tørrer ud og går til. Ellers kan metoden have den modsatte effekt, ved spredning af tidslerne gennem genvækst fra de mange rodstykker. Tidselplanterne må ikke nå en størrelse på mere end 10 cm i højden mellem harvningerne.

3. Gentagne afslåninger i slætafgrøder.

En af de mest sikre metoder til udpining af tidsler, er gentagne slåninger i en veletableret og kraftigt voksende afgrøde som kløvergræs eller endnu bedre en lucerne gennem 2 eller bedst gennem 3 år. Afgrøden skal slås inden tidslerne rager op over afgrøden og får mulighed for at samle ny reservenæring til rødderne. Seneste tidspunkt for slåning er inden tidslernes blomstring.

Billede 1. To tidselplanter spiret frem fra et overskåret rodstykke som følge af kvikharvning.

Figur 3. Mekanisk bekæmpelse af agertidsler i vækstsæsonen (Control of creeping thistle, 2016 FiBL & ORC)

